

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS Nr. 2021/8
2021-05-14, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų (toliau – **Rūmai**) Profesinės etikos taryba (toliau – **PET**) išnagrinėjo Nijolės Aukštuolytės (toliau – **Pareiškėja**) skundą dėl architekto Sauliaus Mikalausko (toliau - **Atsakovas**) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – **Skundas**).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2021-05-14 vykusio PET posėdžio metu. Nagrinėjant Skundą ir priimant sprendimą dalyvavo PET nariai Darius Juškevičius, Andrius Bakšys, Vaida Cromley, Dainius Čepurna, Donatas Laucius, Kęstutis Lupeikis, Aleksandras Gvildys. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Darius Juškevičius, posėdžio sekretorė – Rūmų teisininkė Rasa Medutytė-Prakapienė. PET posėdyje paaiškinimus žodžiu teikė Pareiškėja ir Atsakovas.

Nusišalinimų nebuvo.

Nagrinėjant skundą nustatytos su Skundu susijusios šalys:

- Statytojas V. R., kuris pasamdė Atsakovą darbams atlikti.

I. Pareiškėjos skundo ir paaiškinimų esmė

Rūmai 2021-03-30 gavo Pareiškėjos skundą, kuriuo Pareiškėja kreipėsi dėl Atsakovo profesinės etikos (toliau – **Skundas**). **Skunde dėl Atsakovo profesinės etikos Pareiškėja nurodė:**

1. Pareiškėja kreipėsi dėl ginčo pastato rekonstravimo ir patalpų paskirties keitimo projektą rengusio Atsakovo projektinių sprendinių bei juos pagrindžiančių argumentų. Teigė, kad kaip ir statytojas yra ginčo pastato bendraturtė bei pagalbinio ūkio pastato - garažo su kūrybinėmis patalpomis, kuris bendra siena ribojasi su rekonstruojamu pastatu, savininkė.
2. Pareiškėja nurodė, šiuo metu vyksta projekto derinimo ir dokumentų tikrinimo procedūra. Iki 2020-11-26 Kauno miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) tinklapyje buvo galima susipažinti su šio projekto sprendiniais, todėl Pareiškėja pateikė pastabas. Iš Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto planavimo ir architektūros skyriaus gavo atsakymą, kad įvertins išdėstytas aplinkybes ir priims sprendimą dėl pritarimo projektiniams pasiūlymams teisės aktų nustatyta tvarka. Mano, kad Savivaldybė vertina remdamasi tik formaliais kriterijais, kurių ginčo projektas taip pat netenkina.
3. Pareiškėja nurodė, kad dar 2015 m. Atsakovas buvo parengęs ginčo pastato kapitalinio remonto projektą statytojo V.R. užsakyму. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – VTPSI) Kauno skyriui 2016 m. patikrinus projekto sprendinius su buvusia pastato priešprojektine padėtimi buvo nustatyta, kad projekte papildomai suprojektuotas balkonas ir langas tarp dviejų buvusių langų ir pakeltas stogas. Atlikus statybą leidžiančio dokumento parengimo ir išdavimo atitikties teisės aktams patikrinimą, 2016 m. balandžio 7 d. statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo aktu konstatuota, jog statybą leidžiantis dokumentas išduotas neteisėtai, projekte ir statybą leidžiančiame dokumente neteisingai nurodyta statybos rūšis (t. y. faktiškai atliktas garažo su kūrybinėmis dirbtuvėmis rekonstravimas, nors projekte ir statybą leidžiančiame dokumente šie statybos darbai ivardinti kaip „kapitalinis remontas“), pastato projekto sprendiniai priskiriami statinio rekonstravimui ir atitinkamai tokiems darbams privalomas statybą leidžiantis dokumentas — leidimas rekonstruoti pastatą.
4. Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai (toliau – Teismas), į kuriuos su ieškiniu kreipėsi VTPSI, 2018 m. vasario 28 d. sprendimu ieškinį tenkino, panaikino Savivaldybės neteisėtai išduotą 2015 m. spalio 16 d. rašytinį pritarimą ginčo statinio projektui. Kartu Teismas įpareigojo statytoją V. R. per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos teisės aktų nustatyta tvarka pertvarkyti projektinę dokumentaciją, nurodant tinkamą atliekamų statybos darbų rūšį, kartu pateikiant visus atitinkamai statybos rūšiai privalomus turėti dokumentus ir gauti statybą leidžiantį dokumentą.

5. Pareiškėja skunde teigė, kad Atsakovas Teisme nurodė, jog projektas atitinka kapitalinio remonto kategoriją. Anot Pareiškėjos, bandymas apginti savo projektą, susijęs su nenoru laikytis atitinkamas statybos rūšis reglamentuojančių teisės aktų, todėl toks Atsakovo elgesys turi būti laikomas neetišku.
6. Teismui priėmus aukščiau nurodytą sprendimą, visas projektavimo procesas turėjo vykti iš naujo, tačiau viešinamuose projektiniuose pasiūlymuose (Infostatyboje pateiktuose 2020-11-03) Atsakovas pridėjo 2015-08-18 išduotus specialiuosius pavidosaugos reikalavimus, kurie buvo išduoti kitai statybos rūšiai (kapitaliniam remontui), o projekto aiškinamajame rašte teigė, kad pakeitus statybos rūšį, projektas iš naujo suderintas su Kultūros paveldo departamentu (toliau – KPD) specialistais, kas yra netiesa. Anot Pareiškėjos, Savivaldybėje ji buvo informuota, kad projektas suderintas su KPD tik 2021-02-25, nors savo atsakymuose į Pareiškėjos pastabas, pateiktas projekto metu, Atsakovas teigė, kad derinimai atlikti 2019-04-17. Pareiškėjos gautuose 2020-02-04 ir 2020-10-09 KPD raštuose nurodyta priešingai. Pareiškėja nurodė, kad KDP neturėjo duomenų apie suderintus ginčo statinio statinio rekonstrukcijos ir paskirties keitimo projektinius sprendinius.
7. Pareiškėja nurodė, kad Atsakovo teiginiai, prieštarauja institucijų pateiktai informacijai, o tai verčia manyti, kad Atsakovas galimai vėl nesilaikė reikalavimų, keliamų jam, kaip srities profesionalui, kaip ir ankstesnio projekto atveju, kai buvo neteisingai nurodyta statybos rūšis. Teismui panaikinus Savivaldybės išduotą rašytinį pritarimą architekto parengtam ginčo statinio projektui, statinys dabar faktiškai yra savivalė statyba, o Atsakovas bando atgaline tvarka įteisinti padarytus sprendinius, neatitinkančius vykdytos statybos.
8. Pareiškėjos manymu abejones kelia keletas projekto sprendinių. Pirma, pagal 2015 m. kapitalinio remonto projektą, naujų laikančiųjų konstrukcijų pagalba įrengtas balkonas, kurio įrengimas neatitinka STR 1.01.08:2002 "Statinio statybos rūšys" nuostatų, nes vadovaujantis STR 9.6 punktu, tokie projekto sprendiniai priskirtini statinio rekonstravimo statybos rūšiai. Vadinasi, balkonas įrengtas nesilaikant galiojančių teisės aktų. Anot Pareiškėjos, tikėtina, kad Atsakovas sąmoningai nurodė kitą statybos rūšį, kad nereikėtų gauti jos, kaip žemės sklypo bendraturtės, sutikimo, įrengiant didelių gabaritų balkoną kaimyno garažų paskirties pastate.
9. Dabartiniu projektu bandoma įteisinti statybos darbus, atliktus nesilaikant galiojančių teisės aktų reikalavimų, atgaline tvarka. Pareiškėja teigė, kad taip Atsakovas padeda statytojui įtvirtinti savo interesus kito asmens sąskaita. Pažymėjo, kad šiuo metu balkonas yra įrengtas mažesnis, o projektiniuose pasiūlymuose jis didinamas. Tokiu balkono įrengimu, įvertinant jo atstumą (1,45 m nuo Pareiškėjai nuosavybės teise priklausančio pastato), didinamas triukšmingumas Pareiškėjos patalpose, vizualinė tarša, pažeidžiamas privatumas.
10. Antra, anot Pareiškėjos, Architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekso (toliau – **Etikos kodeksas**) 2 principo ir jo taikymo 2.1 ir 2.4 punktų pažeidimai akivaizdūs projekte esančiame žemės sklypo plane dalį bendro naudojimo sklypo žymint kaip servitutini privažiavimą. Pareiškėja nurodė, kad šis sprendinys neatitinka tikrovės ir neaišku, kuo jis yra grindžiamas — pagal viešojo registro duomenis iki šiol nei šioje žemės sklypo vietoje, nei apskritai šiame žemės sklype nėra nustatytas servitutas administraciniu aktu, bendraturčių susitarimu ar teismo sprendimu.
11. Trečia, Etikos kodekso 2 principas ir jo taikymo 2.3 bei 2.4 punktai pažeidžiami ir keičiant patalpų paskirtį. Projekto brėžiniuose viena patalpa įvardijama kaip lauko virtuvė prie gyvenamųjų patalpų. Bet jokių gyvenamųjų patalpų pirmame aukšte neprojektuojama, šalia yra tik ūkio patalpos, o į patalpas mansardoje patenkama laiptais iš lauko, kurie matyti ir projekto brėžiniuose. Iš projekto matyti, kad lauko virtuvė yra pastato viduje, kitos patalpos yra ūkio paskirties, todėl keista, kad ji įvardijama kaip esanti šalia gyvenamųjų patalpų. Pareiškėja lauko virtuvės prie gyvenamųjų patalpų priskyrimą gyvenamojo ploto kategorijai vertina kaip klaidinimą.
12. Pareiškėja teigė, kad panašiai buvo elgiamasi dar kapitalinio remonto projekte, manipuliuojant patalpų paskirtimi, pateikiant dvi skirtingas projektavimo užduotis, datuotas ta pačia 2015-07-09 data, bet nurodant skirtingas patalpų paskirtis. Mano, kad tai sąmoningas teisės aktų reikalavimų nepaisymas.
13. Ketvirta, Etikos kodekso taikymo 2.1 punkto ir 4 principo turiniui prieštarauja dėl rekonstrukcijos ir paskirties keitimo paaštrėjusi parkavimo problema. Pareiškėja nurodė, kad rekonstruodamas garažą į kitos paskirties patalpas, statytojas kitų bendraturčių sąskaita apkrauna automobiliais pakankamai mažą bendro kiemo

erdvę. Projekte nurodyta danga iš betono parkavimui gali talpinti tik vieną automobilį, kai iki rekonstrukcijos garažas talpino du, o statytojas bendrosios dalinės nuosavybės žemės sklype paprastai laiko nuo 3 iki 5 tiek savo, tiek nuomininkų automobilių, apsunkindamas Pareiškėjos naudojimąsi garažu bei patekimą į savo patalpas. Pateikti parkavimo vietos duomenys yra netikslūs ir sąmoningai klaidinantys, nes rodoma parkavimo vieta realiai yra nutolusi ne 11 m, o mažiau nei 9 m nuo gyvenamojo namo.

14. Penkta, 2 principo ir jo taikymo 2.1 ir 2.4 punktus pažeidžia Atsakovo projektiniuose pasiūlymuose nerodoma statytojo įrengta terasa, tačiau jos vieta projekte įvardijama kaip esama betono danga, bandant ją pateikti kaip tuščią erdvę, nors taip nėra.
15. Pareiškėja nurodė, kad išdėstyti faktai ir pateikti argumentai liudija, kad projektiniai sprendiniai ir pats projektavimo procesas nuo pat 2015 m. iki dabar vykdomas nesilaikant architekto etikos, neatsižvelgiant į kitus asmenis, kurių teisėti interesai projektu pažeidžiami arba ignoruojami. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašė įvertinti Atsakovo elgesį.
16. 2021-05-13 išvakarėse prieš posėdį, Pareiškėja pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose iš esmės akcentavo galimus Atsakovo pažeidimus.

2021-05-14 PET posėdžio metu Pareiškėjos teikti paaiškinimai:

17. Pareiškėja nurodė, kad nuo 2005 m., kai Atsakovas darė patį pirmą projektą, pareiškėjos nuomone buvo nesilaikyta STR reikalavimų ir po to gavosi situacija, kad pirma buvo pastatyta, o po to įteisinama. Teigė, kad pažeidžiami kai kurie jos teisėti interesai. Pareiškėja teigė, kad Atsakovo laiškuose, atsakymuose yra įvairių klaidinimų, nors gal kai kurie ir neesminiai. Taip pat teigė, kad Atsakovo pridėtame atsiliepime yra pridėtas ir projektas, kuris skiriasi nuo to, kuris buvo viešinamas: pridėti tik 2015 m. paveldosaugos reikalavimai, kurie buvo visiškai kitos statybos rūšiai skirti. Kitame projekto variante neliko sklypo plano su Atsakovo nuožiūra įvestu servitutu. Pareiškėja mano, kad 2015 m. rengiant projektą buvo nesilaikoma STR reikalavimų, nors Atsakovas dabar aiškina, kad pasikeitė plotų ir tūrių skaičiavimo tvarka, bet, anot Pareiškėjos, tikrai žinojo, kad daro pažeidimus. Pareiškėja paaiškino, kad buvo iš Kauno miesto savivaldybės gautas atsakymas, kai Atsakovo užsakovas teikė prašymą keisti pastato paskirtį, kuriame nurodyta, kad projektas neatitinka STR nuostatų ir projekto sprendiniai priskirti statinio rekonstrukcijai, negauti bendraturčių sutikimai, neįvertintas statinio intensyvumo rodiklis, nenurodyta statinio kategorija, neišspręstas parkavimo klausimas. Po šito rašto iš Kauno miesto savivaldybės vietoje to, kad kažką derinti, tai buvo tiesiog pakeista projektavimo užduotis, neva atliekamas garažo kapitalinis remontas. Tokie Atsakovo veiksmai pasiteisino - gautas rašytinis pritarimas. Po to buvo kreiptasi į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją (toliau – VTPSI), kad būtų įvertinti statybos darbai. VTPSI padavė į teismą statytoją ir Kauno miesto savivaldybę, nes buvo nurodyta ne ta statybos rūšis. Pareiškėja mano, kad ta veikla įtakota Atsakovo, nes jis atliko projektą ne pagal STR reikalavimus ir tikrai ne dėlto, kad nežinojo. Taip pat Pareiškėja išreiškė susirūpinimą dėl projekto sprendinių derinimo su kultūros paveldo departamentu: teikė užklausą Kultūros paveldo departamentui (toliau – KPD), tai iš jų gavo atsakymą, kad jie neturi jokių duomenų, kad dėl šito projekto būtų į juos kreiptasi. Šią užklausą Pareiškėja teikė 2020 m. pabaigoje, o šampas Atsakovo pateiktuose dokumentuose KPD yra 2019 m., todėl nežino, kuo tikėti, ar Atsakovu, ar KPD.
18. Pareiškėja teigė, kad ją nustebino sklypo plano sprendiniai, nes atsirado servitutinis privažiavimas prie jos sklypo, o Atsakovo pridėtuose dokumentuose jo iš viso nebeliko. Taip pat Atsakovo pateikti du kadastrų planai, kuriuose nėra jokių sutikimų. Anot Pareiškėjos, jei žmogus turi 2 vietų garažą ir jį bando rekonstruoti į butą, tai apsunkina parkavimo problemą, nes šiuo atveju statytojas turi didžiulį autoūkį.
19. Pareiškėja nurodė, kad kai negyvenamos paskirties pastatuose įrengiamos gyvenamos patalpos, tai jos turi būti atskirtos nuo negyvenamųjų. Ten realiai įrengtas butas, bet faktiškai pažymėtos, kaip ūkinės patalpos. Visa tai yra klaidinimai. Paaiškino, kad esminis yra balkono klausimas, kadangi statytojas nederino šio klausimo su Pareiškėja, todėl išeina, kad jo interesas svarbesnis. Taip pat teigė, kad kambarys, kuriame pastoviai dirba, yra šalia balkono, todėl jaučiasi, kad ją gali bet kas stebėti. Mano kad žmogiškai būtų galima atsižvelgti ne tik į savo, bet ir į jos interesus. Jei statytojas būtų kreipęsis į Pareiškėją dėl interesų suderinimo, tai nebūtų visos šios istorijos. Pareiškėja nurodė, kad tik bando apginti savo interesus.

20. Atsakydama į PET narių klausimus, Pareiškėja nurodė, kad viskas prasidėjo 2015 m., kai pagal Atsakovo projektą buvo gautas pritarimas kapitaliniam remontui. Paaiškino, kad jos pagrindiniame skunde pateiktoje pirmoje nuotraukoje, kurioje yra 2 tūriniai stoglangiai, yra pirminis stovis, nuo kurio prasidėjo remontai. Teigė, kad tai buvo ta būsena iki statybos pagal projektą, kuris vėliau pripažintas neteisėtu. Paaiškino, kad jos parašo ant projektinių pasiūlymų nėra, nes teismo sprendimu statytojas galėjo veikti be jos sutikimo.
21. PET nariui D. Juškevičiui pasidalinus ekrane sklypo planu, Pareiškėja paaiškino, kas ką reiškia. Pareiškėja nurodė, kad jai priklauso visos sklypo plane pažymėtos A dalys, taip pat ir dalis gyvenamojo pastato pažymėto C. Paprašius PET nariams, parodė sieną, kuri yra tarp Pareiškėjos garažo ir kūrybinių dirbtuvių ir to statytojo pastato, kuris tampa gyvenamosiomis patalpomis. Patikslino, kad balkonas nėra įrengtas virš bendrojo naudojimo dalies.
22. Pareiškėja paaiškino, kaip pagal sklypo planą patenka į savo garažą: paaiškino, kaip įvažiuojama bei parodė įėjimą. Dėl servituto teigė, kad jai buvo pasakyta, kad jis skirtas privažiavimui, bet tam juk visas kiemas skirtas. Gaunasi, kad privažiavimas prie jos durų, nes į savo sklypą statytojas gali įvažiuoti įvairiausiais būdais.
23. Pareiškėja nurodė, kad gavo du skirtingus atsakymus iš VTPSI.
24. Pareiškėja patikslino, kad ir šiuo metu yra terasa. Taip pat parodė nuotraukas, kaip kas atrodo. Paaiškino, kad kur yra sniegą sulaikanti dalis, tai ten yra riba tarp jos ir statytojo pastatų. Teigė, kad balkonas neišsikiša virš bendrojo naudojimo dalies.
25. Pareiškėja nurodė, kad įregistruota naudojimusi sklypu tvarka nesikeitė atsiradus naujam savininkui. Taip pat patikslino, kad buvo teismo sprendimas sutvarkyti dokumentus rekonstrukcijos projektui. Statytojui pateikus savo pasiūlymus, Pareiškėja surašė, kodėl šie pasiūlymai netinkami, tada statytojas kreipėsi į teismą, o teismas jau savo nuožiūra sprendė.
26. Pareiškėja teigė, kad sklypas yra suformuotas. Anot Pareiškėjos, esmė tame, kad Atsakovas savo tokiais klaidinimais gavo pritarimą statybai, kurio neturėjo būti, o dabar aiškina, kad nežinojo. PET narys D. Juškevičius atkreipė dėmesį, kad PET nariai negali daryti įtakos institucijų veiksams. Pareiškėja mano, kad Atsakovas nėra niekuo dėtas ir dabar jis meluoja. Pareiškėjai buvo įdomi PET narių nuomonė dėl patalpų paskirties projekto. Anot Pareiškėjos, jei yra gyvenamos paskirties patalpa, tai ji negali būti tokia, kad pro ją einama į pagalbines patalpas, nes STR suformuoti reikalavimai, pagal kuriuos gyvenamosios paskirties patalpos, negyvenamos paskirties pastatuose, turi būti atskirtos nuo kitos paskirties patalpų atitvaromis, turėti atskirus įėjimus ir atskiras inžinerines sistemas. V. Cromley paaiškino, kad čia turima omenyje tada, kai formuojamos gyvenamos ir negyvenamos patalpos atskirais unikaliais kadastriniais vienetais, t.y. jei administraciniame pastate norima įrengti butą arba gyvenamajame pastate norima įrengti negyvenamąsias patalpas nuomai. Jeigu yra negyvenamosios patalpos, tai turėti kažkokių papildomų pagalbinių patalpų ar gyvenamųjų, niekas nedraudžia, čia taikoma kitame kontekste. Pareiškėja per klausė, tai jei pagalbinio ūkio pastate įrengiamos gyvenamos patalpos, ar šitas STR negalioja. V. Cromley atsakė, kad kambario įrengti ūkiniame pastate nėra draudžiama. Jeigu tokį kambarį būtų norima įregistruoti atskirai kaip gyvenamą patalpą, tai yra atskirti nuo kitų patalpų ir įregistruoti atskirai, tada reikėtų išpildyti nurodytus reikalavimus. Pareiškėja pakartotinai paklausė, ar šiuo atveju Atsakovo projekte nurodyta vadinamoji lauko virtuvė, kuri priskirta gyvenamajam plotui, sutampa su tuo, ką paaiškino PET nariai. V. Cromley nurodė, kad lauko virtuvė į gyvenamąjį plotą neįeina, labai aiškiai yra išvardinta, kas yra gyvenamasis plotas. Pareiškėja pastebėjo, kad Atsakovo rašte lauko virtuvė įvardinta prie gyvenamųjų patalpų. PET narys D. Čepurna patvirtino, kad pateiktame projekte taip buvo padaryta, todėl dėl to paklaus Atsakovo, kodėl lauko virtuvė viduje pastato. V. Cromley pastebėjo, kad nėra draudimo įsirengti kambario negyvenamajam pastate, tik kad jo nebus galima įregistruoti. Pareiškėja užklausė, tai koku tikslu tai daroma, jei negalima įregistruoti. Buvo paaiškinta, kad niekas nedraudžia turėti patalpų.
27. Pareiškėja pristatė PET nariams teismų sprendimus: pirmas teismas buvo inicijuotas VTPSI, kuri sutikrino viską ir padavė į teismą dėl neteisėtai išduoto rašytinio pritarimo kapitaliniam remontui. Teismas VTPSI ieškinį tenkino – panaikino rašytinį pritarimą statinio projektui bei įpareigojo Atsakovą pertvarkyti projektinę dokumentaciją. O antras teismo sprendimas buvo dėl to, kad Pareiškėja nedavė statytojui sutikimo rekonstrukcijos projektui atlikti. Teismo sprendimas buvo palankus statytojui.

28. Pareiškėja pasidalino ekrane 2020 m. KPD raštu, kuriame nurodyta, kad su KPD Atsakovas nederino dokumentų, Pareiškėja neigiamai vertina tokius neatitikimus. Pareiškėja teigė, kad pakartotinai į KPD nesikreipė dėl datų neatitikimo.
29. Pareiškėja nurodė, kad iki šiol nėra kreipusis asmeniškai į Atsakovą.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

2021-04-30 Atsakovas pateikė paaiškinimus raštu, **kuriuose nurodė:**

1. Paaiškino, kad minimas ginčo statinio rekonstravimo ir patalpų paskirties keitimo projektas buvo rengtas ir suderintas nustatyta tvarka bei gautas statybą leidžiantis dokumentas, kuris užregistruotas 2021-03-26. Atsakovas pabrėžė, kad minėtas dokumentas yra suderintas su KPD du kartus: pirmą kartą 2019-04-17, antrą kartą 2021-02-25 IS "Infostatyba". Teigė, kad viešinimo procedūros vykdytos nustatyta tvarka, yra išsaugotas vaizdo įrašas, tačiau Pareiškėja iki susirinkimo tik atsiuntė el. laišką, kuris susirinkimo metu buvo aptartas ir atsakyta į jį. Pati Pareiškėja viešo susirinkimo metu nedalyvavo, o po jo, pasibaigus pastabų teikimo terminui, pateikė naujas pastabas. Nors jos buvo pateiktos pavėluotai, į pastabas buvo atsakyta.
2. Atsakovas nurodė, kad gavo teismo leidimą projektą rengti be Pareiškėjos sutikimo.
3. Atsakovas paaiškino, kad visada laikosi profesinės etikos ir teisės aktų reikalavimų savo veikloje. Rekonstravimo projektas buvo suderintas nustatyta tvarka ir atlikta jo viešinimo procedūra. Nurodė, kad teikdamas architektūros paslaugas šiuo projektu pagerino gyvenamąją aplinką. Teigė, kad yra privalomieji projekto suderinimai su visais sklypo ir aplinkinių pastatų savininkais, kurie pritaria šiems sprendiniams.
4. Nurodė, kad Etikos kodekso 2.3 principo nepažeidė, nes jo rengto garažo su kūrybinėmis dirbtuvėmis rekonstravimo ir paskirties keitimo projektas nėra susijęs su profesinių įsipareigojimų nesuderinamumu, taip pat jokių klaidinančių dokumentų nerengė. Statybos rūšis pakito dėl plotų ir tūrių skaičiavimo tvarkos pasikeitimo, kai pakito garažo su kūrybinėmis dirbtuvėmis tūris, apjungiant du stoglangius, todėl Teismo sprendimu iš naujo buvo rengiamas projektas kitu pavadinimu, t. y. rekonstravimo projektas vietoje kapitalinio remonto.
5. Atsakovo atsiliepime teigiama, kad jis visada buvo atviras pokalbiui su Pareiškėja, o Pareiškėjos reikalavimai yra nepagrįsti.

Atsakovo pateiktuose statytojo V. R. rašytiniuose paaiškinimuose nurodyta:

6. Statytojas V. R. 2015 m. rugpjūčio mėn nusipirko garažą su kūrybinėmis dirbtuvėmis ir žemės sklypu ir tuo metu tapo žemės sklypo bendrasavininku su Pareiškėja. Naudojimosi žemės sklypu tvarkos patvirtintos notaro. Teigė, kad norėjo kuo greičiau atlikti ginčo pastato kapitalinį remontą, apšildyti pastatą, įsirengti balkoną, nekeičiant pastato paskirties. Atsižvelgiant į tai, projektavimo darbams pasirinko Atsakovą.
7. Teigė, kad atlikus projektavimo darbus, buvo gautas statybos leidimas kapitalinio remonto darbams atlikti. Kai darbai buvo atlikti, Pareiškėja pareikalavo nugriauti suprojektuotą balkoną, kadangi pažeidžiami teisės aktų reikalavimai ir jos teisės. Statytojui nesiimant jokių veiksmų, Pareiškėja kreipėsi į VTPSI.
8. 2015 m. gruodžio 7 d. VTPSI atlikus patikrinimą, neatitikimų nerasta. 2016 m. vasario mėn. VTPSI atliko papildomą patikrinimą ir nustatė, kad statybos leidimas dėl pakelto stogo šlaito tarp dviejų tūrinių stoglangių, neatitinka statybos rūšies – pasikeitė ginčo pastato tūris. Atitinkamai VTPSI kreipėsi į Teismą dėl statybos leidimo panaikinimo, kuris 2018 m. spalio mėn. sprendimu statybos leidimą panaikino ir įpareigojo per 3 mėn. pakoreguoti projekto dokumentus, t. y. parengti pastato rekonstravimo projektą ir išimti naują statybos leidimą arba panaikinti statybos darbus.
9. Statytojas V. R. paaiškino, kad 2019 m. kreipėsi į Savivaldybę ir gavo patvirtintą projektinių pasiūlymų užduotį rekonstruoti garažą su kūrybinėmis dirbtuvėmis į pagalbinio ūkio pastatą su gyvenamosiomis patalpomis. Atsižvelgiant į tai, kreipėsi į Pareiškėją dėl sutikimo rekonstruoti ginčo pastatą, bet sutikimo negavo. Teismas siūlė sudaryti taikos sutartį ir mediacijos metu Pareiškėja paprašė 9000 Eur kompensacijos už keliamus nepatogumus, tačiau statytojas V. R. nesutiko ir mediacija nutrūko.

10. Statytojas V. R. kreipėsi į teismą ir gavo leidimą be Pareiškėjos sutikimo derinti rekonstrukcijos ir paskirties keitimo projektą. Vykstant rekonstravimo projekto viešinimui Pareiškėja nedalyvavo.

2021-05-14 PET posėdžio metu Atsakovas paaiškino, kad:

11. Atsakovo supratimu, projekto kokybė nėra etikos klausimas. Teigė, kad dėl kokybės, manipuliacijų, neteisingų sprendinių, kai yra gautas statybos leidimas ir projektas daug kartų tikrintas, Pareiškėja turėtų kreiptis į prokuratūrą ir tuo pačiu į Kauno miesto architektūros skyrių.
12. Atsakovas nurodė, kad Pareiškėja pateikė savo pastabas projektui, bet viešinimo procedūroje nenorėjo dalyvauti.
13. Dėl derinimo su KPD nurodė, kad Pareiškėja klaidingai suformavo klausimą, todėl gavo ir atitinkamą KDP atsakymą. Nurodė, kad suderino projektinius pasiūlymus pradžioje ir dar kartą suderino rengiant techninį projektą. Pastebėjo, kad pas Pareiškėją yra daug klaidų su datomis.
14. Atsakydamas į PET nario D. Juškevičiui užklausą dėl KPD derinimo parašo, Atsakovas atsakė, kad jo nekėlė atskirai, o tiesiog visą pasirašytą dokumentą nuskanavo, o Pareiškėja pateikė nepaviešintus architektinius pasiūlymus. Atsakovas paaiškino, kad yra gautas leidimas su derinimais nustatyta tvarka.
15. Atsakovas pripažino, kad dėl servituto padarė klaidą: ten yra bendrojo naudojimo sklypo dalis, o jam statytojas pasakė, kad čia yra servitutas pravažavimui ir jis nepasitikrinęs užbraižė. Teigė, kad tai nieko nekeičia, nes tai yra bendrojo sklypo dalis ir ant tos dalies gali statyti automobilius tiek statytojas, tiek Pareiškėja. Dėl lauko virtuvės pastate paaiškino, kad toks pavadinimas, jis bendras prie gyvenamojo ploto ir taip galima daryti. Nurodė, kad statybos leidimas gautas 2021 m. kovo 26 d.
16. Atsakovas teigė, kad kvietė Pareiškėją, kaip ir visus kaimynus, į viešą projekto derinimą, bet ji nerodė iniciatyvos dalyvauti.
17. PET nariui A. Gvildžiui kilo klausimas, kad statybos leidimas gautas 2021 m. kovo mėn., tai, ar per porą mėnesių pastatyta viskas. Atsakovas nurodė, kad 2015 m. gautas rašytinis pritarimas projektui, tačiau po to prasidėjo teismai, nes neteisingai buvo nurodyta statybos rūšis. Esmė, kad pagal seną tvarką, skaičiuodamas pastato tūris, neįskaičiavo tarpo tarp stoglangių, o juos sujungus į vieną, bendras tūris padidėjo 3 kubiniais metrais. Dėl šios priežasties VTPSI ir nutarė, kad projektas turėjo būti kitos rūšies. Kol vyko įteisinimas, visi darbai buvo padaryti. Nurodė, kad šiuo momentu atliekamiems darbams gaisrininkų pritarimo nereikia.
18. PET nariui D. Juškevičiui paprašius dar patikslinti dėl projekto derinimo, Atsakovas nurodė, kad 2015 m. projektas buvo suderintas iš esmės KPD, po to, kai panaikino rašytinį pritarimą, iš naujo projektinius pasiūlymus derino ir galiausiai įkėlus į IS „Infostatyba“ dar trečią kartą suderino.
19. Dėl parkavimo paaiškino, kad tokios kategorijos pastate reikalingas vienas automobilis pagal STR, kiek realiai yra automobilių sukontroliuoti negali.
20. Atsakovas dėl terasos paaiškino, kad ten buvo ir yra betoninė danga, statytojas buvo pasidaręs medinę dangą prieš savo pastatą ir braižydamas užbraižė ją - vienas projekto atmetimas buvo dėl dangos pažymėjimo. Pastebėjo, kad negali priversti statytoją pašalinti dalykus, kuriuos statytojas daro savo nuožiūra.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėja nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) preambulę ir 2.1, 2.3 ir 2.4 taikymo atvejus bei 4 principo („Įsipareigojimas profesijai“) preambulę, t. y.:

2. Visi architektūros paslaugų teikėjai visuomenės labui privalo griežtai laikytis jų profesinę veiklą, darbą ir paslaugas, už kurias jie yra atsakingi, reglamentuojančių įstatymų dvasios ir raidės, įvertinti savo profesinės veiklos poveikį visuomenei ir aplinkai atliekant šį darbą ir teikiant šias paslaugas.

2.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai privalo gerbti ir padėti išsaugoti bei puoselėti visuomenės, kuriai jie projektuoja pastatus, aplinką ir vertybių sistemą, gamos bei kultūros paveldą. Kurdami aukščiausios kokybės projektus, jie stengiasi ne tik nuosekliai gerinti aplinką, bet ir bendruomenės gyvenimo kokybę bei gyvenamąją teritoriją, ypač atsižvelgdami į efektyvų žaliavų naudojimą. Jis apima energijos taupymą,

vandens konservavimą, atliekų ir išmetamojo anglies dioksido kiekio mažinimą pasaulio klimato kaitos kontekste, suvokiant savo darbo įtaką visiems tiems, kurie, tikėtina, naudosis jų darbo rezultatais arba jais gėrėsis.

2.3 Architektūros paslaugų teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo.

2.4 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją.

4. Visi architektūros paslaugų teikėjai įsipareigoja remti nepriklausomumą, nešališkumą, ginti profesijos garbę ir orumą, elgtis taip, kad būtų gerbiamos kitų asmenų teisėtoms teisės ir interesai, be to, įsipareigoja pripažinti savo kolegų profesinius siekius ir indėlį bei gerbti jų teises.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Skundą, išklausė Pareiškėjos ir Atsakovo paaiškinimus ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

a. 2015 m. Atsakovas parengė ginčo pastato kapitalinio remonto projektą. VTPSI Kauno skyriui 2016 m. patikrinus projekto sprendinius su buvusiu pastato priešprojektine padėtimi buvo nustatyta, kad projekte papildomai suprojektuotas balkonas ir langas tarp dviejų buvusių langų ir pakeltas stogas. Atlikus statybą leidžiančio dokumento parengimo ir išdavimo atitikties teisės aktams patikrinimą, 2016 m. balandžio 7 d. statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo aktu konstatuota, jog statybą leidžiantis dokumentas išduotas neteisėtai, projekte ir statybą leidžiančiame dokumente neteisingai nurodyta statybos rūšis, pastato projekto sprendiniai priskiriami statinio rekonstravimui ir atitinkamai tokiems darbams privalomas statybą leidžiantis dokumentas — leidimas rekonstruoti pastatą.

b. VTPSI kreipėsi į Teismą dėl statybos leidimo panaikinimo, kuris 2018 m. spalio mėn. sprendimu statybos leidimą panaikino ir įpareigojo per 3 mėn. pakoreguoti projekto dokumentus, t. y. parengti pastato rekonstravimo projektą ir išimti naują statybos leidimą arba panaikinti statybos darbus.

c. Statytojas V. R. 2019 m. kreipėsi į Savivaldybę ir gavo patvirtintą projektnių pasiūlymų užduotį rekonstruoti garažą su kūrybinėmis dirbtuvėmis į pagalbinių ūkio pastatą su gyvenamosiomis patalpomis. Atsižvelgiant į tai, kreipėsi į Pareiškėją dėl sutikimo rekonstruoti ginčo pastatą, bet sutikimo negavo. Statytojas V. R. kreipėsi į teismą ir gavo leidimą be Pareiškėjos sutikimo derinti rekonstrukcijos ir paskirties keitimo projektą.

V. Sprendimo argumentai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 10 str., PET yra Rūmų organas, kuris nagrinėja Rūmų narių drausmės bylas dėl architektų profesinės veiklos etikos kodekso pažeidimų. Taigi, PET sprendžia Atsakovo, kaip atestuoto architekto, profesinės etikos laikymosi klausimus. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2008-01-07 nutarime yra pažymėjęs, kad įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi įgaliojimus įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad asmenys, besiverčiantys tam tikra valstybės kontroliuojama profesija, *ex lege* priklausytų tam tikrai asociacijai, užtikrinančiai šios profesijos savivaldą, *inter alia* vienodus profesinės etikos standartus ir jų laikymosi priežiūrą. Būtent tokie įgaliojimai yra suteikti Rūmams, kuriuose profesinės etikos ir jų laikymosi priežiūros funkcijos Architektų rūmų įstatymu yra pavestos PET. Taigi PET, vertindama skundžiamo architekto elgesio atitikimą Kodekso nuostatomis vadovaujasi ne tik teisės aktais ir teisės doktrina: profesinės etikos laikymasis reiškia ne tik teisės, bet ir vienodų profesinės etikos standartų, laikymąsi. PET, veikdama savo kompetencijos ribose, vertina Atsakovo elgesio atitikimą Kodekso nuostatomis (profesinės etikos standartų laikymąsi), kurios be visa ko įpareigoja

architektą vykdant profesinę veiklą ne tik laikytis teisės aktų, bet elgtis sąžiningai, taip pat ne tik formaliai, ypač atsižvelgiant į jų esmę, laikantis teisės aktų, įvertinant savo profesinės veiklos poveikį.

Pareiškėjos nurodytų Kodekso taikymo atvejų esmė, jog architektas turi veikti laikydamasis teisės aktų reikalavimų ir jo profesinei veiklai keliamų standartų. Šalių pateikti paaiškinimai ir įrodymai leidžia teigti, kad Atsakovas pagal seną tvarką, skaičiuodamas pastato tūrį, neįskaičiavo tarpo tarp stoglangių, o juos sujungus į vieną, bendras tūris padidėjo 3 kubiniais metrais. Taigi, pažeidimas atsirado dėl pasikeitusių reikalavimų ir šis pažeidimas vėliau buvo ištaisytas. Atsakovas, laikydamasis teisės aktų reikalavimų, pakoregavo projektą, atliko viešą projekto derinimą, gavo susijusių institucijų leidimus ir pritarimus tolimesniems darbams. Atsakovo norą bendradarbiauti su Pareiškėja patvirtina tai, kad nors STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 65 punkte nustatyta, kad projektuotojas, po viešo susirinkimo per 5 darbo dienas išnagrinėjęs visus (iki viešo susirinkimo ir viešame susirinkime) gautus visuomenės atstovų pasiūlymus, juos priima arba motyvuotai atmeta, šiuo atveju Atsakovas net ir Pareiškėjai pateikus pastabas projektui pasibaigus terminui, Atsakovas atsakė į pastabas motyvuotu raštu. Pastebėtina, kad Statytojas V. R. gavo teismo leidimą be Pareiškėjos sutikimo derinti rekonstrukcijos ir paskirties keitimo projektą.

PET nariai pastebėjo, kad nesutampa KPD atsakyme pateikta informacija dėl projekto derinimo su Atsakovo pateiktais duomenimis, tačiau pateikti dokumentai leidžia teigti, kad KPD galimai pateikė netikslių atsakymą arba neteisingai suprato Pareiškėjos užklausą, kadangi Atsakovo paaiškintos aplinkybės ir pateikti dokumentai liudija, kad derinimas atliktas laikantis teisės aktų reikalavimų.

PET nariai nenustatė, jog Atsakovas būtų veikęs pažeisdamas teisės aktų reikalavimus: nėra įrodymų patvirtinančių, kad Atsakovo dokumentuose buvę netikslumai yra tyčiniai, kad jais buvo siekiama suklaidinti Pareiškėją ar kitus susijusius asmenis, taip pat nenustatė, kad Pareiškėją trikdantis projekto realus įgyvendinimas gali būti laikomas Atsakovo profesinės etikos pažeidimu. Susidariusi situacija yra ginčas tarp kaimynų: Pareiškėjos ir Statytojo.

Svarbu pažymėti, tai, kad Atsakovas nėra atsakingas už Statytojo veiksmus, šiuo atveju automobilių parkavimą ar terasos dangos pakeitimą. Tai, kaip Statytojas naudoja suprojektuotą objektą, yra Statytojo valios išraiška, todėl, jei tokiais savo veiksmais jis pažeidžia Pareiškėjos teises, tai Pareiškėja turi teisę kreiptis į atitinkamas institucijas dėl šių veiksmų nutraukimo.

PET, įvertinusi tai, kas išdėstyta, nenustatė Atsakovo elgesio, kuriuo būtų pažeistos Pareiškėjos nurodytos Kodekso nuostatos.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET nuostatų 50 p., Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarė, kad architektas Saulius Mikalauskas **nepažeidė** Kodekso 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) preambulę (vienbalsiai), 2.1 taikymo atvejį (vienbalsiai), 2.3 taikymo atvejį (vienbalsiai), 2.4 taikymo atvejį (vienbalsiai). PET nariai nebalsavo dėl 4 principo („Įsipareigojimas profesijai“) preambulės pažeidimo, kadangi ši nuostata skirta architektams, kurie teikia skundus dėl kitų architektų elgesio.

Posėdžio pirmininkas

Darius Juškevičius

Posėdžio sekretorė

Rasa Medutytė-Prakapienė

Sprendimo projektą rengė Rasa Medutytė-Prakapienė

Sprendimas surašytas 2021-06-17